

nebojte se, děti. To ho pak zavolají a řeknou mu, že k nahlodávání samotných principů se mlčky přihlížet nemůže a nebude. Kdepak, nahlodávání samotných principů!

Kdepak, nahlodávání samotných principů divadla, kdepak.

A ten loupežník, co jsem ho hrál, ten se jmenoval Krudello ve městech, na venkově Kruřas.

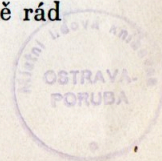
Vypadám zuřivě, co? To jenom chvílku, když jsem moc dojatej. Anebo když je mi do breku, to vypadám děsně zuřivě.

Přivezou nám ji na Silvestra

Paní Ledňáčkovou nám odvezli na psychiatrickou kliniku; vrátí se na Silvestra a prý se jí vůbec nemáme bát, žádná mánie nebo melancholie nebo schizofrenie. Nic takového. Halucinace prý neměla také, jen po celou dobu četla O pejskovi a kočičce, doktor Jelínek to považoval v jejím věku za příznak recidivy juvenility. Když si k tomu přimyslím ten její dětský hlásek a holčičí skotačivost, tak se nám z té paní Ledňáčkové klube obyčejná zdětinštělá babička, která si s rozpaky, ale se smyslem pro humor nese lstivým světem svůj umělý chrup.

Měla také drdůlek s takovým zobáčkem, vypadal jako hladový vrabec, ale zezadu. Člověk se na ni díval, když šla do schodů nebo se schodů, nahoru nebo dolů, a ještě z toho kousek radosti navíc.

Já nevím jak vy, ale já mám děsně rád

babičky. Ovšem jen takové, na kterých se pozná, jaká to bejvala ženská. Babičky chodívají prohnuté jako plamen svíčky, a vítr každou chvíli nějakou sfoukne: nebo vám najednou vyrostou v mlékárně jako malý kaktus nebo stojí pod elektrickým domem jako vyjevený tučňák. Také je vždycky zdravím.

Ve skutečnosti se ta Ledňáčková jmenuje Marie Šimandlová-Zdrůbecká, což se k ní vůbec nehodí. To je všechno, co jí zbylo po dvou manželstvích a z jednoho dávného podzimu ve Francii, kam ujela s nějakým panem Šulcem, svůdcem vdavných žen. Takový už je zákon: nejedna, která se uvnitř jmenuje Šulcová, je úředně pokládána za Šimandlovou-Zdrůbeckou.

Na Silvestra ji přivezou z psychiatrické kliniky, je prý zcela zklidněna, a ještě jí dají domů meprobat. Z té moravské třeshňovice, jak mi ji tehdy dala ochutnat, tam zbylo ještě nejmíň půl láhve. Tak jí půjdu hned první den uvítat jménem uličního výboru.

Nejhorší blázni jsou ti, kteří vypadají na docela jiné bláznovství. Nemají to svoje napasované na tělo. Modré oči mohou být uvnitř zoufale černé a špinavě černá panenka zase pomněnkově něžná.

Tak asi před měsícem přišla ta Ledňáčková k nám, půjčit si psací stroj. Uvařili jsme jí kafe a hned si prohlížela šálek, jaký je milý, a vedla řeči o vídeňském, drážďanském a karlovarském porcelánu. A že to kafe nemuselo být, a to musím pít opatrně, abych ten rozkošný šálek nerozabila.

Tak jsem jí nabídl, že jí tu underwoodku odnesu nahoru, do pátého poschodí. A pak jsem s tou underwoodkou stál asi půl hodiny ve dveřích, protože paní Ledňáčková vysvětlovala mé tchyni, jak se dělá ta slavná portugalská bramborová polévka s řeřichou.

Nakonec domluvily. Já odnesl underwoodku do pátého poschodí a tam paní Ledňáčková z ní vysála deset deka prachu zeleným vysavačem. A sedla si pak ke stroji a spustila tak nějak divoce a bouřli-

vácky nespoutaně. Underwoodka zvonila jako starý bicykl. Ta vám tak vesele a tak příjemně zvonila, že by z toho byl měl radost i sám starý pan Underwood. Musím podotknout, že tu třešňovici jsem dostal až potom.

A do toho kmín a francovka, heřmánek; na zdi visel pan Šulc jako flétnista, voněl pepř a štrůdl, lenoška byla hluboká, taková pohlcující, že by se v ní mlčky zasnula i ta nejotrlejší klevetnice. Každá ženská miluje hluboké lenošky; připadá si v nich chvíli zajištěna.

Žádné bláznovství jsem na paní Ledňáčkové nepozoroval. Byl jsem však později upozorněn doktorem Jelínkem z druhé psychiatrické kliniky, že na první pohled nejsou u mnohých nemocných žádné příznaky patrné.

Po té třešňovici jsem několikrát vstával. Pokaždé mě ta Ledňáčková posadila znovu do lenošky a dívala se na mě s takovým tím steskem, jak se někdy ženský dívají na sachrdort. Vy vypadáte tak spo-

kojeně, pane Trmal, řekla. A byla najednou taková ještě bělejší, jako by na ni napadal sníh. A pod tím byla plachá jako srna. Pan Šulc flétnista se díval se zdi pohledem šlechetského souchotináře.

Ještě jsem se jí zeptal, komu bude psát. Zamluvila to a já to zapil. Do toho všeho ještě kukala kukačka. Já kukačkový hodiny nenávidím, ale v tu chvíli jsem pocítil úplný štěstí. Pamatuji se na ten pocit dodnes, ačkoliv do té doby jsem byl přesvědčen, že se všechno zapomíná. To tedy odvolávám.

Zeptal jsem se doktora Jelínka, jestli člověk může být s bláznem šťastný. Může, řekl pan asistent; s bláznem? Může.

Jedna věc mě zarazí, doktore, povídám mu; že mě poslala domů, když to bylo právě nejhezčí. Tebe mrzí, řekl doktor Jelínek, ta třešňovice; na to nemusím být ani psychiatr.

Tak jsem ho při tom nechal.

Nyní vyličím, co se stalo v úterý. Přišel k nám pan Filipec, krejčí, co je záro-

veň domovním důvěrníkem. Ledňáčková spadla z jahody naznak, řekl; vyvěsila si dole manifest. Jaký manifest, povídám, a hlavně jaká jahoda? Kouknou, řekl soudruh Filipec, tady to mají černý na bílým, a dělají si s tím, co chtějí; *je to psaný na jejich stroji*. Ona si to bába pověsí vedle programu biografů a výkazu brigádnických hodin, odpracovaných na zvelebení bývalého židovského hřbitova. Nikoho se nezeptá, sama si to přišpendlí, a je to na jejich stroji. Teďka si přečtete, co tam je napsáno, jaký voloviny, totiž kraviny. A na jejich stroji...

Hodil mi to, jak se říká, na hlavu a odcházel lehkým krokem občana, který splnil svou povinnost. Tak tohle je ten manifest, který jsem pak odnes doktoru Jelínkovi. Doktor Jelínek si ho strčil do desek s chorobopisem.

Manifest k lidem všech zemí!

Já, Marie Šimandlová, bývalá dělnice v cihelně, nejmladší z jedenácti dětí

přívozníka Josefa Šimandla, která se vlastní pílí vypracovala na hlavní úřednici kanceláře JUDr. Emanuela Kaftana (o mrtvých nic než dobře, ale byl to velký lump), nyní důchodkyně a členka uličního výboru, ptám se všeho lidstva:

To jste lidi?

Ptám se, ježto už léta trpím nespavostí:

Jak to, že klidně spíte? Chodíte do biografů, cukráren a do opery? A lámete si hlavu, jestli vaše zelené auto, jak jsem nedávno slyšela, má být bleďě modré?

Říkáte: Já chci mít svůj klid. Všude samá ondulace! Blázni jste, blázni, ubohé jepice!

Tímto manifestem vyzývám všechny lidi na celém světě, aby v Den dušiček vyšli v pravé poledne na náměstí svého města. Kde není náměstí, tak na náves. A setrvali pět minut ve výhružném mlčení. Žádné prapory s sebou neberte,

ani standarty, ani církevní korouhve, ani hesla. Dívejte se jeden druhému do očí. Muži si mohou dát ruce do kapes. Ženy ať se obléknou hezky, ale skromně. Která děvka by nevydržela a chtěla se na to nafintit, ta ať ostane doma. A nic neříkejte, stůjte, nikoho nevolejte, ať je ticho.

Za sebe a za uliční výbor celé Prahy — podotýkám: nebylo ještě schváleno, jen navrženo (mnou) — říkám:

Ať je ticho!

Ať už nejsou slyšet slova jako memorandum, ultimátum, nóta, proklamace, audience a zmocnění. Dále ať nejsou slyšet slova: setrval v srdečném rozhořování, vládní kruhy jsou znepokojeny, veřejnost je přesvědčena, nedohodli se o prvním bodu jedenáctého pořádku, a také jednání proběhlo v duchu porozumění ve všech bodech.

Taková mrtvá slova mi jdou šíleně na nervy, a ještě jiná. Ptám se, co je to normalizace akutní situace. A ratifikace.

Nebulíkujte negramotné. Najděte si řádnou práci. A neposílejte si blahopřejné telegramy, léčte si sklerózu a choďte na procházky! Myslím tím státníky a státnice.

Přála bych si, aby se tento manifest dostal i do vzdálenějších kontinentů. Opisujte a propisujte!

MARIE SIMANDLOVÁ-ZDRŮBECKÁ

důchodkyně

Text manifestu reprodukuji z paměti, protože originál, jak jsem již řekl, přiložil doktor Jelínek k chorobopisu. Odvezli jsme ji ještě tohle úterý. K zřízcům se chovala velice slušně, každému dala kousek štrůdlu. Mávali jsme z okna na ten její černý klobouček s umělou růžičkou, a já to povím naplno, trochu mi to připadalo, že máváme z blázince na hodnou tetu, co nás přišla navštívit.

Doktor Jelínek mě ujistil, že situace není zdaleka tak hrozivá, osobnost je prý

zachována, intelekt není snižen a psychosomatický nález odpovídá věku. Už prý zase plete svetr a zpívá: Měla vlasy samou loknu, život je pro mě obnošená vesta. Ptala se prý také na mě, co dělám.

Co dělám? Nic. Máme nový televizor. Tak čumím.

